

**SOCIETATEA LIMBAJULUI CA REFERINȚĂ A IDENTITĂȚII UNITARE,
BINARE SAU MULTIPOLARE****THE SOCIETY OF LANGUAGE AS A REFERENCE OF UNITARY,
BINARY OR MULTIPOLAR IDENTITY****Regis-Mafteiu ROMAN****Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad****regis_roman@yahoo.com****Abstract**

Text analysis means understanding the processualities of tertiary references that exceed modern binary logics in text analysis using the methodology of psychological, phenomenological, linguistic and socio - rhetorical approaches and discursive reference that applied and related to social lead to a better understanding of sense and social significances of words. As effect of approach differences, I have argued the hypothesis where self-referential founding occurs constantly as founding of identities: subjective – objective, individually – social, subtextual – textual; unitary, binary and tertiary method.

Key word: *society language, text, context, subtext***Cuvinte cheie:** *societatea limbajului, text, context, subtext*

The discourse is a bridge between the visible and less visible senses and significances of written judgements because it has the attributes of temporal simultaneity (here and now), but also of factual history “historicity” (then and there. Both can be caught by text (cultural sense and significance of words) and subtext analysis (latent, unconscious effects that the text carries with itself in the moment of its manifestation). Even more, the discourse has in its internal structure the premises of complex rhetoric enunciation. Here there are no *absolute differences* between subjective and objective, between interior and exterior, between Ego and Alter Ego. Consequently, I could notice the type of argument used for long periods of time. This one involved activities like analysing the written text, catching internal mechanisms that are an effect and that will lead to changes in social discourse and interhuman communication. For example, any type of written text makes reference to known and easy recognisable examples, to parables and social stereotypes that define certain historical periods. The consequence is that some specific cognitive mechanisms are founded. An effect of respecting binary logics, of socialising the philosophical word was that at least two types of human specific thinking were formed. These two types characterised the efficiency of modern and postmodern discourse.

The modern philosophical discourse was, in its essence, nominalist and empirical or rationalist and analytical. According to some criteria the text was built as product where social binary subtextuality is dominant. The structural effect of thinking build on the canons of modernity is to be found in social dyads: from family to institutions and society, from community to churches and state, from oral to written speech, from norm to behaviour, etc

The postmodern philosophical discourse has defined itself as being tertiary by intentionally exceeding binominals, by the pragmatism and systemic structuralism of approaches, where modern homocentrism has been replaced by communicational homofobism (any insignificant thing is being talked about). In the last case, consequences are visible and they lead to changes in the typology of thinking: it is being searched for simple and efficient effects that can help the community and the socialising of individual, but they are in contradiction with the nonpragmatic premises of theories and new social values.

Limbajul este un sistem de semnificare și devine un indice de raportare la lume prin text. Lumea semnifică exteriorul sinelui. În condiții (pre)postsociale textul arată de fiecare dată **Ceea Ce Spun!** Se naște materialitatea sensului cuvintelor (schematisme și imaginile mentale pe care fiecare cuvânt integrat într-un text le trezește în om) și simbolul semnificațiilor multiple ale cuvintelor (funcțiile și operațiile pe care aceste scheme și imagini mentale le dobândesc conform proceselor cognitive specifice fiecărui individ).

Textul se socializează prin mijlocirea comunității umane în condițiile în care este receptat. Drept urmare, istoria umanității, apare ca o sinteză a textului unitar (societatea teleologică antică și medievală), binar (societatea modernă) și multipolar (societatea postmodernă)

Cuvintele și, unitatea lor, limbajul reflectă sinteza esenței umane. Din această cauză, putem susține ipoteza care arată că limbajul nu experimentează nici o clipă ceva diferit de om la nivel individual și exemplificativ. Diferența între sens și semnificație poate fi cel mai bine înțeleasă prin asociere cu diferența dintre senzații, percepții, pe de o parte, și reprezentări, pe de altă parte, ca modalități psihologice de constituire a lor. Sensul aparține reprezentărilor iar semnificațiile aparțin senzațiilor și percepțiilor. Istoria cuvântului asociază mai degrabă aceste relaționări. Limbajul este unitar, cel puțin la nivel de intenție. Însă el devine deseori binar în momentul în care este supus evaluării unor criterii de adevăr și falsificabilitate, pragmatice și utilitariste, etice și morale ș.a. Mai mult, ajunge terțiar în clipa în care realizăm că prin limbaj codificăm o realitate exterioară individului, dar proprie comunității. Realitatea o reducem la simple sunete care articulează onticul (individualist) sau ontologicul (general-abstract). Prin limbaj comunitatea vrea să închidă și să cucerească exteriorul. Însă numai individul are o adecvare deplină deoarece ajunge să se raporteze la o lume reală, chiar dacă prin raportare la celălalt este limitată. Mulțimea textelor sau a oamenilor încearcă să încâtușeze lumea prin cuvinte iar, dacă, nu reușește, cum este normal, fiindcă reprezentările nu sunt complete, atunci, găsim vinovatul în instrumentul utilizat: în limbaj, în necomprehensiune, în polisemantism. Totuși sunt acceptate unele concluziile care arată că:

- ✓ Lumea se constituie prin și în limbaj,
- ✓ Realitatea devine un imens text,
- ✓ Interpretarea oricărui text este infinită.

Contextul este cel care dă naștere individului și limbajului real fie prin apariția textului, discursului, convorbirii într-o lume materială, istorică, sensibilă, fie prin receptarea individuală a oricărui text. Acest situs al distanțărilor care apar între autor și receptor este cel care formează dihotomia limbajului și a paradigmatelor lui. Autorul transpune întotdeauna un ideal individual iar cititorul îl adaptează la propria stare pragmatică unică sau colectivă. Cititorul asimilează textul atât prin raportare la propriile lui aspirații, cât și prin raportare la imaginile colective, neutre din punct de vedere subiectiv. Contextul cuprinde întotdeauna **Locul Unde Spun Ceva!** În analize raționale contextul este iconul aplicat, pragmatic, judecătorul sensului și semnificațiilor unui text, discurs sau conversații. Drept urmare, un cuvânt, propoziție sau frază devine **Altceva** gnoseologic sau **Altfel** existențial în contexte diferite. Locurile mentale sunt diferite, chiar dacă realitatea plasează autorul și cititorul în locuri identice și nu inedite. E ca și cum am vedea o statuie de departe sau de aproape, pusă în lumina zilei sau a nopții, legată de un soclu într-o piață publică sau așezată într-un furnal de topitorie, văzută de cei mai mulți oameni sau privită de către unul singur și exemplele, în acest caz, pot continua. Dar contextul, pentru a fi înțeles, poate fi asociat cu formarea mecanismelor psihologice superioare: abstracția și generalizarea. Numai astfel putem să înțelegem ideea prin care:

- ✓ În aceleași contexte, cuvintele au aceleași semnificații,
- ✓ În aceleași contexte, cuvintele pot să capete și semnificații diferite,

Subtextul este cel care formează în mod definitiv limbajul prin indicarea intențiilor care au condus la apariția textului, discursului sau convorbirii. Subtextul arată **De Ce Spun Ceea Ce Spun!** Până în modernitate au fost analizate condițiile textuale și contextuale ale limbajului. Postmodernitatea aduce un plus prin încercarea de nivelare a distanțelor care apar între autor și cititor, între individ și colectivitate, între națiune și globalitate prin analiza subtextului ca forme:

ascunse, inconștiente, latente, multiple ș.a.m.d. Se argumentează prin comunicare, indiferent de formele ei, adevăratele ei motive. Însă, diferența dintre adevăr sau minciună, dintre bine sau rău, dintre profit sau ruină este cea care face ca de cele mai multe ori subtextul să fie necunoscut celorlalți și să fie ținut în mod voit ascuns. Din această cauză, mai important decât studiul limbajului, al discursului și conversației este:

- ✓ Descoperirea ascunsului din lucruri prin cuvinte,
- ✓ Descoperirea cuvintelor ascunse în lucruri.

Fundamentarea limbajului este o construcție, încă, în stadiu de proiect, condiție în care încercările de lămurire ale acestuia sunt schematice, subiective și unilaterale. Astfel, putem să afirmăm că limba nu experimentează încă nici existența, nici ființarea umană, ci o provoacă în mod continuu.

Societatea limbajului se relaționează cu ideea că nu există relaționare asupra sensului, semnificației și sintaxei unui cuvânt care să nu fi fost mediată de evoluția conservatoare sau revoluționară asupra umanității! Drept urmare, putem formula ipoteza prin care afirmăm că există trei modalități de înțelegere a limbajului din perspectiva evoluțiilor câmpurilor psihosociologie ale individului, respectiv ale societății, corespunzătoare proceselor de formare ale reprezentărilor și noțiunilor în plan individual sau a procesualităților sociale complexe prin care s-au constituit, istoric, instituțiile umane. Fie că este vorba despre individ, fie că este vorba despre societate, s-au folosit aceleași mecanisme derulate din domeniul funcției identității.

A. Identitatea unitară și binară

A fi identic cu sine este un proces diferit de cel cu a fi identic cu altul sau cu altceva! Greșeala de a considera identitatea ca proces necesar-universal, pentru întotdeauna, prin care $A=A$, printr-un fel de persistență a esenței, indiferentă față de timp, a fost hotărâtoare în formarea descrițiilor asupra mecanismelor cognitive din modernitate până acum. Reluând printr-un exemplu simplu, s-a afirmat, de exemplu, că $A=A$, Socrate=Socrate, întotdeauna ceea ce din punct de vedere ontic, dar și gnoseologic constituie o eroare gravă. Am demonstrat că *Socrate copil* \neq *Socrate bătrân* [1]. Cei care au afirmat contrariul au gândit mecanismele cognitive în mod binar: totul, întregul trebuie redus la adevărat sau fals, la bine sau rău, la verificabil sau neverificabil. Și au persistat în falsitate. A fi identic cu sine **nu** este un proces static, imobil sau nereal, până la urmă. Timpul nu este asemenea unui perpetuum mobile, același cu sine, identic, perfect predictibil. Timpul și spațiul nu sunt absolute. Eroarea se adâncește în momentul în care s-a trecut la entități diferite: $A=B$ numai dacă se referă la una și aceeași persoană. *Aristotel = Elevul lui Platon*. Turnul de fildeș acționează în mod absolut în ambele planuri, dar pe el s-au axat apariția și evoluția științelor moderne, mai mult pe un proces de intenție, decât pe un element de adevăr. Identitatea ar fi valabilă dacă și numai dacă Aristotel ar fi avut un singur elev (Platon), iar Platon ar fi avut un singur maestru care l-a educat pe parcursul întregii lui vieți (Aristotel). În realitate, este evident că lucrurile nu au stat astfel. Însă, logica și lingvistica ulterioară au inclus în subtextualitate indiferența față de realitate și și-au croit propria lor realitate modernă. A fi identic cu altul este un proces relativ, mobil și aflat într-o stare de actualizare continuă. Datorită uniformității inițiale, aceste două funcții diferite au fost considerate oarecum unitare, indicând nediscernerea planurilor, nedeosebirea esențialului de neesențial. La fel s-au format cunoștințele în cazul individului, la fel se formează procesele psihice superioare, pornindu-se de la erori, uneori grave, și ajungându-se la funcții mai apropiate de adevăr. Însă, identitatea unitară, binară a avut o eficiență maximă, din punct de vedere instituțional, în domeniul religiei prin impunerea monoteismului, din punct de vedere social prin ancorarea diadelor familiare, din punct de vedere administrativ prin apariția națiunilor și a statului, a instituțiilor publice, din punct de vedere urban prin sistematizarea orașelor.

În esență, analiza limbajului poate fi realizată, din perspectivă sincronică, sub forma unei identități multiple între Ego-AlterEgo, predeterminând aspectele care țin de:

- ✓ Izvoarele lingvistice textuale, culturale și sociale,
- ✓ Situația semantico-sintactică de la momentul respectiv,

✓ Ineditul contextual al semnificației termenilor sau expresiilor.

Ca și complementaritate, diacronia limbajului pare a fi mai ușor de înțeles deoarece reflectă, până la urmă, aspectele finale socio-pragmatice, de eficiență a comunicării și contextuale ale întrebuirii unor cuvinte-noțiuni. Din această cauză este posibil să fie analizat textul la nivelul structurii sau al întrebuirii lui contextuale, cât și la nivelul receptării textului ca discurs, ca mutabilitate și ca retorică socială. Această abordare este diferită de cele realizate până acum, de vreme ce nu suntem interesați de structurile descriptive și constatative făcute în legătură cu tipologiile discursive, de limbaj și textualitate ca fundament și enciclopedie a oricărui text, ci căutăm să găsim o cale prin care să surprindem câteva *mecanisme cognitive* prezente în text prin *analiza socială* a limbajului și a discursului. Din antichitate și până în perioada modernă, elementele cele mai semnificative se regăsesc în discursul filosofic ca textualitate martor ce a fost prezentă în mod constant la fiecare pas de răscruce al umanității: în trecerea de la narațiunea mitică la cea filosofică, în descoperirea premiselor monoteiste, în formarea instituțiilor și societății, în redescoperirea științelor empirice, în formarea statului occidental ș.a.m.d. În consecință, semnificativă devine interpretarea limbajului și a discursului din punctul de vedere al întemeierii și al intenționalității lor.

B. Elemente de trecere de la identitatea unitară și binară la cea terțiară

La nivelul fundamentelor limbajului naivitatea și scepticismul abordărilor pragmatice asupra comunicării moderne (rigide și bipolare) continuă să insiste asupra judecății conform căreia „nu există probleme universale de interpretare, ci mai degrabă particulare ce pot fi rezolvate cu tehnici normale de cercetare” [2]. Dar, aceste poziții au fost depășite în decursul anilor '70 prin pătrunderea în cadrul lumii academice a paradigmei de interpretare ca efect al:

- relativizării autorității pozitivismului logic,
- dezvoltării fenomenologiei, a hermeneuticii filosofice și a teoriei critice, a structuralismului (antropologic, lingvistic și sociologic), a sociobiologiei și ecobiologiei.
- credințelor în posibilitatea de explicare a trăsăturilor universale ale culturii „mai degrabă prin natura omului decât prin infrastructura rațională a cunoașterii, acțiunii și limbii omenești, adică a culturii înseși”[3]

Fără a face o trimitere nemijlocită la studiul textului, însă la nivelul subtextului, al intențiilor de comunicare Vilfredo Pareto[4] a adoptat o metodă pur matematică prin care a încercat să explice evenimentele economice, politice și sociale. Prin explicații cantitative a căutat să găsească elementele cele mai simple ale fenomenelor sociale care întemeiază sistemul social. Aceste elemente sunt cele care definesc societatea, într-un mod funcțional, deoarece prin intermediul lor sunt descoperite uniformitățile și legitățile sociale.

Studiul limbajului semnifică, în primul rând, descoperirea legităților sociale. Legitățile sociale au fost identificate prin două noțiuni primare, prin termenii de reziduuri și derivații. Atât reziduurile, cât și derivațiile explică formele non-logice de comportament al individului sau al grupurilor umane prin care se pot explica structurile inconștiente sau iraționale [5] ale acțiunilor umane. Din această cauză, **reziduul** constituie faptul social care are la baza explicației lui, o ancorare de sinteză atât în inconștientul, cât și în sentimentul omului. *Reziduul* nu poate acționa separat, reflectând numai inconștientul sau numai sentimentul acțiunii umane, ci, el trebuie privit ca unitate care formează *structura ilogică* [6] a acțiunilor umane. *Derivațiile* sunt efectele ideologice (teorii, raționamente sau sofisme) ale acțiunii reziduului prin care se încearcă să se ajungă la explicarea rațională a acțiunilor ilogice ale individului.

b. funcții latente și funcții manifeste

R. K. Merton a propus înțelegerea funcțională a câmpului complex al faptelor sociale prin introducerea distincției dintre funcțiile manifeste și funcțiile latente ale relaționărilor sociale. *Funcțiile manifeste* fac trimitere la activitățile intenționate și cunoscute într-o societate. *Funcțiile latente* apar drept consecințe ale activităților intenționale directe, dar de care participanții nu sunt conștienți [7].

c. interacționismul simbolic

După G. H. Mead [8] conștiința se originează în interacțiunile indivizilor care, prin cooperare și comunicare, creează obiectele sociale, realizându-se o identitate între conștiința individuală și conștiința socială. Comunicarea apare ca o recunoaștere socială a simbolurilor, a gesturilor sociale semnificative și, chiar, a intențiilor de comunicare. Omul este singurul care produce și utilizează simboluri. *Societatea este preexistentă individului*. Individul interacționează cu societatea, iar cele două entități nu pot exista separat. Din această cauză, individul se formează în societate, dar, la rândul lui, formează prin comunicare și interacțiune o nouă societate.

Procesul esențial al faptelor sociale este limbajul, în cadrul căruia simbolul are un rol hotărâtor.

Simbolul este ceva care semnifică altceva – ca definiție de bază utilizată de către Mead. Orice cuvânt are o structură specifică, proprie sieși, dar aceasta face trimitere la altceva, exterior lui. Rareori cuvântul se referă numai la sine însuși, ca metalimbaj (cuvântul „piatră” și semnificațiile pe care le dezvoltă acesta), reflectând substituirea lucrurilor din realitate, care, odată cu învățarea, îl determină pe om să se raporteze simbolic la acel obiect.

Recunoașterea intențiilor unor discuții „față-în-față” este hotărâtoare. Fiecare locutor va încerca să înțeleagă comportamentul interlocutorului prin descoperirea simbolurilor intenționale (îmbrăcăminte, mimică ș.a.), mai ales în privința onestității dialogului și a discursului. Prin gândirea simbolică, prin limbaj și comunicare, omul nu mai depinde de percepțiile nemijlocite. *Copilul dobândește conștiința de sine în momentul în care înțelege semnificația pronumelui „Eu”* [9]. Este factorul hotărâtor al relaționării și gândirii simbolice pe care o va utiliza întreaga viață.

Orice interacțiune umană se bazează pe schimbul de simboluri. În fiecare interacțiune sunt căutați „indicii”, simbolurile, tipurile de comportament și sunt urmărite recunoașterea intențiilor care trebuie să fie utilizate în modul cel mai adecvat și contextual prin răspuns.

- argumentul psihanalitic

Prin inconștient este descoperită o nouă sursă a valorilor. Inconștientul este definit ca parte nevăzută a psihicului, fiind alcătuit din dorințe refulate, din energii instinctuale și din pulsuni cenzurate. Toate procesele elementare și sociale: arta, politica, religia ș.a. pot fi interpretate, mai ales, din punctul de vedere al criteriilor care se formează în inconștient.

Referențial și subtextual, rolul reprezentărilor verbale constă în mijlocirea proceselor de gândire internă. Analizând comparativ punctele comune visului și cuvântului de spirit Freud analizează procesul reprezentărilor verbale. Aceste procese devin percepții „ca și cum ele ar trebui să dovedească propoziția: orice cunoaștere provine din percepția exterioară. Atunci când gândirea devine obiectul unei suprainvestiri, ideile sunt într-adevăr percepute ca venind din exterior și, din acest motiv, considerate drept adevărate” [10].

Freud greșește la nivel elementar atunci când afirmă că percepțiile asociate unor reprezentări verbale devin conștiente nu datorită reprezentărilor verbale ci de la sine în mod direct [11], deoarece acordă un credit unic și preexistent fie percepțiilor, fie limbajului ceea ce este contradictoriu [12] în sine. De fapt Freud, fără să conștientizeze, exprimă în mod contextual binaritatea verifiționistă a rațiunii moderne.

- argumentul antropologic

Lévi-Strauss a ajuns la întărirea premiselor structurale ale antropologiei. „Descoperirea inconștientului social de către Marx a reprezentat un punct de cotitură în destinul științelor socio-umane” [13]. Lévi-Strauss a încercat să se distanțeze de conceptele de inconștient (Freud) sau de inconștient social (Marx) și a propus un studiu al inconștientului care este identic cu structura logică și „binară” a gândirii umane. Fundamentul esențial descrie întreaga viață a omului care poate fi redusă la inconștient, la „condițiile gândirii simbolice” [14]. Inconștientul exprimă atât structurile formale, cât și cele manifeste ale spiritului uman prin care se pot descoperi structurile logice ale omului. Funcția primordială a inconștientului este cea simbolică iar, ca inițiere, ori ca finalitate *limbajul este un fenomen social*.

În momentul în care Claude Lévi-Strauss a vorbit despre eroarea sociologiei tradiționale, a analizat și eroarea lingvisticii tradiționale. Concluzia la care a ajuns este importantă: toate erorile au apărut ca efect al studierii izolate a termenilor, deoarece nu s-au concentrat pe analiza relațiilor dintre termeni. În consecință, s-a propus o ipoteză revoluționară prin care a încercat să demonstreze faptul că între „structura limbii și a sistemului de înrudire există o corespondență formală” [15], astfel încât:

- s-a căutat în limbaj un model logic,
- s-a analizat în societate limbajul ca relaționare (matrimonială, economică și lingvistică) și ca simbolică (prin artă, mit, religie ș.a.).

În fapt, C. Levi-Strauss a adus în studiul limbajului o unitate dialectică și totalizatoare care a fost situată în afara conștiinței și a voinței individuale. Din această cauză inconștientul descrie o impunere a „formelor” asupra „conținutului”. Dacă formele sunt aceleași pentru toate mințile, fiind generate de aceleași legi, atunci putem accepta o varietate infinită în conținut. De exemplu, forma mitului este prioritară în raport cu conținutul lui. Însă este suficientă cunoașterea structurii inconștiente a instituțiilor și a participanților la acestea, pentru a putea explica toate celelalte instituții și comportamente individuale. Prohibiția incestului constituie baza societăților umane și este, asemănător limbajului, de natură socio-culturală și nu este de natură biologică. Prin limbaj se creează o realitate socială diferită față de realitate, dar naturală față de societate.

Toate aceste argumente definesc natura subtextuală a limbajului, în mod general, și a comunicării în mod aplicativ. Există, în privința înțelegerii discursului, un stadiu intențional care trebuie conștientizat pentru a percepe corect: reziduurile și prejudecățile sociale în care s-a format un text, funcțiile latente pe care orice text îl are asupra comunității umane, inconștientul individual sau simbolic pe care textul îl poartă constant cu sine și pe care discursul îl analizează. Înțelegerea structurilor inconștiente, subtextuale a devenit procesul hotărâtor prin care putem ajunge la descoperirea structurilor formale minime ale limbajului.

C. Identitatea terțiară

Limbajul a fost mii de ani „proza lumii” [16], iar discursul postmodern [17] reconsideră textul, exprimând prin limbaj nu un efect exterior al gândirii, ci, însăși gândirea. Similitudinea (legea semnelor = legea lucrurilor) în întemeierea cuvântului nu mai leagă, în mod nemijlocit, un nume cu un lucru, ci are un rol simbolic, relaționând cuvintele și subiectivitatea umană. Este un motiv prin care argumentăm că autoreferința limbajului poate fi raportată la discursul identității.

Înțelegerea limbajului clasic, a disputelor realiste și nominaliste semnifică la nivel procesual, la nivel comunicativ-uman formarea unui integrativ logocentrism al rațiunii care a fost desăvârșit în modernitate [18]. Este timpul în care se afirmă faptul că ***numai unele semne inclusiv empirice dacă sunt demonstrate sunt posibile*** (i.1.). Subtextul inconștient și intențional este format ca efect al perioadei luminilor, ca rezultat al mecanicii clasice, ca maturizare a procesului de construcție al națiunilor, ca simboluri tradițional-religioase. Gândirea în perioada modernă târzie este reduționistă și limitată. Este privată de doza de incertitudine și iraționalitate pe care umanitatea a căutat-o în mod constant. Exprimă dezvrăjirea lumii [19] prin cele două tipuri de adevăruri care au temei în verifiționismul acceptat sau evitat: *adevărurile obținute prin simțuri și întemeiate prin experiența empirică și adevărurile obținute prin rațiune, a priori care se află mai presus de orice îndoială*. Doar „Capcana cuvintelor pe care buzele noastre le rostesc unul după altul constă în aceea că ne silește să ne imaginăm prin opoziție unitatea și simultaneitatea gândirii” [20]. Aceste momente au fost depășite. Odată cu negarea valorilor clasice, considerate a fi universale (estetice, epistemologice, etice și religioase). Este un prim nivel de înțelegere a postmodernității, în care omul ființează prin accentuarea homocentrismului și a individualismului, a psihologismului. Subtextual, în această etapă am putut observa trecerea de la ***raționalism, empirism și pozitivism la iraționalism, inconștient și simbolic***. Nu mai sunt căutate numai valorile explicite ale existenței umane ci, mai ales, valorile ascunse individuale sau sociale. ***Orice semn inclusiv rațional, dar mai ales irațional și simbolic (inconștient), este plauzibil dacă este argumentat*** (i.2.). Tocmai de aceea

inconștientul a apărut ca o negare parțială a conceptului de conștiință individuală, vrând să descrie esența (metafizica) structurală și socială a individului (prin surprinderea ființei prime sau a pulsioniilor fundamentale). Sinele subiectivizat (de la voință la dorință) trebuia să câștige lupta cu Ego-ul neutru (de la lege la rațiune). Conștiința comună sau socială reflectă un fragment sintetic sau analitic al conștiinței individuale având, prin exemplul monstrelor de cultură globală, un substrat comun ; (i.i.2.) *Cunoaște-te pe tine, altul!* Conceptul de arhetip s-a dezvoltat printr-o surprindere a nucleului (prototip, imagine primordială și originală) conștiinței culturale socializate. Trăim în prejudecăți sociale. Fenomenologia prin reducere critică ne cere să renunțăm la prejudecățile sociale și să dezvoltăm o cunoaștere pură de stereotipii, de scenarii, de ancorări în alternativele sociale. Doar, societatea caută să le adâncească, prin socializare. Pentru a stimula simbolul și sensul consumatorului. Chiar și prin artă, prin cuvânt și prin tehnică societatea „nu aplică un adevăr: Ea îl întemeiază” [21]. Analiza limbajului postmodern vizează trecerea dincolo și de provocarea lui Nietzsche: “Dumnezeu a murit”, înspre un al doilea nivel selectiv care depășește tocmai negativitatea inițială. Prin negare, “prin voci bine armonizate, noua filosofie proclamă moartea ucigașului, lichidarea omului.” [22] Este semnalizat caracterul sacru și simbolic al ultimelor (sau primelor) rămășițe umane - al semnelor abordate exclusiv din punctual de vedere al comunicării și al limbajului. ***Orice lucru devine posibil datorită semnelor, semnificării și simbolizării limbajului.*** Observăm la nivel social, psihologic și individual reconsiderarea ideii de conștiință de sine care “sfârșește prin a devora “sinele” în întregime” [23] pentru a lăsa locul unui altul: unui public-lector, unui cititor model, unei lumi culturale sau științifice și virtuale, independente atât față de lumea lucrurilor cât și față de lumea conștiinței [24]. *Cunoaște-te pe tine, textul!* Există, ca o perspectivă critică și promodernistă, un *delir al interpretării* datorat unui fel de cîntematism al reprezentării științifice și excesului de mediatizare al experimentelor prezent în fizica actuală, care nu conștientizează acest risc major. Finalitatea este materializată prin pierderea definitivă a raportului obiect-subiect, a prezenței însăși a obiectului sau subiectului cercetării. Consecințele care apar descriu “o răsturnare de semnificații filosofice, considerând de acum încolo “accidentul” ca absolut și necesar, iar “substanța”, orice substanță, ca relativă și contingentă...” [25] Doar, filosofia contemporană „trebuie să fie o contrautoapie, dacă utopie înseamnă „comunism”, un antiumanism dacă umanism înseamnă „omul nou”, un iraționalism dacă raționalism înseamnă instrumentalizare a vieții în dimensiunile ei cele mai elementare” [26]. Analizând această perspectivă de înțelegere a filosofiei descoperim trei modalități relaționate și contradictorii care descriu paradigmatic subtextul discursului filosofic actual. Ideea distanțării de orice ideologie egalizatoare (utopia comunismului). Dar, mecanismul generic al distanțării de orice ideologie egalizatoare este depășit tocmai printr-o relativizare și omogenizare a ideologiilor. Antiumanismul “omului nou” este experimentat, însă, printr-un implus de resocializare prin globalizare a întregii umanități. Instrumentalizarea vieții constituie esența masificării și virtualizării comunicării contemporane.

Subtextul oricărui text a fost întemeiat prin constanta: *Cunoaște-te pe tine însuși!* Prin discurs, prin relaționare și comunicare au apărut gânditorii care s-au interogat asupra cunoașterii de sine. Pentru a evita contradicțiile existențiale, textuale și discursive, având ca model forme considerate ideale (logico-matematice sau naturale) s-au găsit raționamente care s-au impus în discursul social. Deoarece în numele certitudinii logice, necesare sau divine omul trebuia să devină sigur de propria lui existență. Odată cu nominalismul, cu accentul pus pe evidența adevărului individual a mai rămas de lămurit o problemă existențială, prin întemeierea existenței individuale a omului. Omul avea credința, intenția și inconștientul unui altul existențial, dar nu al lui însuși. *Gândesc, deci exist!* a semnat o cartezină recunoaștere de sine a existenței omului singur. Din acest moment discursul a ajuns să aibă temeuri științifice moderne. A făcut din individ o constantă universală, dar individul este în esența lui finit și limitat. S-a realizat, dintr-o mulțime de indivizi, un item universal, dar contradicțiile și neuniformitățile evoluțiilor civilizațiilor nu pot face din societate un temei universal al tuturor oamenilor. În consecință gândirea a fost redusă la limbaj. *Comunic,*

deci exist! Soluția demonstrării existenței omului, singur prin socializarea lui, a devenit cea a întemeierii limbajului.

BIBLIOGRAFIE

1. Regis Roman, *Fundamentele limbajului: premise referențiale și autoreferențiale*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2009, pp. 280 și urm.,
2. J. Habermas, *Conștiință morală și acțiune comunicativă*, Editura All, București, 2000, pag. 27.
3. J. Habermas, *Conștiință morală și acțiune comunicativă*, Editura All, București, 2000, pag. 28.
4. V. Pareto, *Traité de Sociologie Générale*, tom 1, Librairie Payot Lausanne, Paris, 1927, pp. 7 și urm.
5. Prin înțelegerea miturilor, legendelor sau a povestirilor religioase care există într-o societate.
6. „acțiunile nonlogice izvorăsc, în principal, dintr-o anumită stare de spirit, sentiment, inconștient”. V. Pareto, *Traité de Sociologie Générale*, tom 1, Librairie Payot Lausanne, Paris, 1927, pag. 76.
7. Un exemplu plastic pe care Merton îl propune este cazul indienilor Hopi care execută ceremonia dansului pentru aducerea ploii. Această ceremonie are în sine o funcție manifestă. Funcția latentă care rezultă din ea este aceea de a întări coeziunea și solidaritatea din cadrul comunității Hopi.
8. G. H. Mead, *Mind. Self and Society. From the standpoint of a social behaviorist*, The University of Chicago Press, Chicago, 1934.
- Ibidem.
9. S. Freud, *Eseuri de psihanaliză aplicată*, Editura Trei, București, 1994, pp. 109,110.
10. S. Freud, *Eseuri de psihanaliză aplicată*, Editura Trei, București, 1994, pag. 109.
11. Ca și cum omul nu ar mai avea posibilitatea să perceapă lucruri noi sau să inventeze cuvinte.
12. Cf. Ion Aluaș, în *Prefață la*, Claude Lévi-Strauss, *Antropologie structurală*, Editura Politică, București, 1978, pag. XXI.
13. Lévi-Strauss, Claude, *Antropologie structurală*, Editura Politică, București, 1978, pag. 243.
14. Lévi-Strauss, Claude, *Antropologie structurală*, Editura Politică, București, 1978, pag. 243.
15. Lévi-Strauss, Claude, *Antropologie structurală*, Editura Politică, București, 1978, pag. 78.
16. Foucault, Michael, *Les mots et le choses*, Éditions Gallimard, Paris, 1966
17. Foucault consideră faptul că discursul modern este „vinovat” de această reconsiderare, ceea ce arată faptul că se interpătrund definițiile discursului modern cu cel postmodern, sau putem reflecta asupra faptului că Foucault interpretează prin prejudecăți și intenții moderne, ceea ce aparține simbolurilor postmoderne.
18. J. Habermas, *Conștiință morală și acțiune comunicativă*, Editura All, București, 2000.
19. Max Weber, *Etica protestantă și spiritul capitalismului*, Editura Humanitas, București, 1993.
20. P. Francastel, *Figura și locul. Ordinea vizuală a Quattrocento-ului*, Editura Univers, București, 1971, pag. 361.
21. P. Francastel, *Figura și locul. Ordinea vizuală a Quattrocento-ului*, Editura Univers, București, 1971, pag. 15.
22. M. Dufrenne, *Pentru om*, București, Editura Politică, 1971, pag. 22.
23. J. M. Domenach, *Enquete sur les idées contemporaines*, Éditions du Seuil, Paris, 1987, pag. 135.
24. K. Popper, *Epistemologia fără subiect cunoscător*, în vol. *Epistemologie – orientări contemporane*, editor Ilie Pârvu, Editura Politică, București, 1974.
25. P. Virilio, *Spațiul critic*, Editura Idea, Cluj-Napoca, 2001, pag. 35.
26. apud. Ciprian Mihali, în J. F. Lyotard, *Condiția postmodernă*, Editura Idea, Cluj-Napoca, 2003, pag. 10.